

13 Sepitema 2018 Na'e kau atu 'a e 'Ofisi Fakafonua ki hono Tokangaekina Ngaahi Fakatamaki Fakaenatula (NEMO), ki ha ako fekau'aki mo e mateuteu ko ia ki ha fakatamaki fakaenatula, 'i he pongipongi 'aneafi, 'i he holo 'o e Siasi 'Ingilani 'i Fasi mo e Afi.

'Oku tataki mo fokotu'utu'u 'a e polokalama ako ko 'eni 'e he timi 'oku ui ko e Community Integrated Vulnerability Assessment (CIVA) mo e Siasi 'Ingilani Tongá, 'o fakataumu'a ia ke teke ki mu'a mo fakamālohia 'a e mahino mo e 'ilo 'a e kakai 'o e siasí, ki he'enau mateuteu ki ha fakatamaki fakaenatula.

Na'e fakahā 'Ofisa Ma'olunga mei he NEMO, Mafua Maka 'oku 'i ai 'a e fatongia 'o e 'ōfisí ko e talatalaifale ki he ngaahi potungāue fakapule'angá, ngaahi pisinisi, ngaahi ako'anga, ngaahi kōmiti fakakolo 'o a'u ki he ngaahi siasí.

"Ko e polokalama 'o e 'ahó ni ko 'emau 'oatu 'a e fale'i ki he ngaahi fokotu'utu'u 'a e pule'angá mo e anga 'o e fakanofonofo 'a e pule'angá ke nau 'ilo ki he ngaahi me'a ko ia. Me'a mahu'inga 'e tahá, ko e hā e me'a tenau lava ke fakahoko, pea tenau lava ai 'o tokoni mai kiate kimautolu. Ka ko e me'a mahu'inga ko honau ngaahi fatongia ki honau ngaahi koló."

Na'e fakahā 'e Mafua, ko e taha e ngaahi poini mahu'inga na'e 'ohake mei he ako 'o e 'ahó ni, ko e fehu'ia 'a e taimi mo e tafa'aki 'oku hū mai ai 'a e ngaahi siasí ke lava kenau fengae'aki mo e NEMO.

Na'á ne fakamahino 'oku 'i ai 'a e tēpile mo e kōmiti ma'áe kau takilotu mo e ngaahi siasi, 'oku

fakamalumu ia 'i he Potungāue ki he Ngaahi Ngāue Fakalotofonuá (MIA), pea 'e fai ai pē 'enau fengāue'aki ai.

Fakatatau ki he Faifekau Tokoni 'i he Palōkia Kau Sangato 'i Fasi mo e Afi, Motekiai Latu Taufā, 'oku fai 'a e akó ni ko hono teuteu'i 'o e to'utupu ki he ngaahi ngāue, ki hono tokangaekina 'o e kāinga lotu pe ko e kolo, 'i he teuteu kimu'a mo e hili ha tō mai ha afā.

“Ko e ako fakatefito pē ki he to'utupu, ko e 'uhí ko e ivi ko ia ke fai'aki 'a e ngāué, 'ikai ke ngata aí ka 'oku toe update ange foki 'a e to'utupu 'i hono ngāue'aki 'o e tekinolosiá. Ko e me'a mahu'inga ko e lava mai 'a e mātu'a 'o 'omai 'enau ngaahi taukei mo e a'usia, ke ngāue'aki mo ngāue'i 'e he to'utupu.”

“Meimei ko e fakamamafa 'o e ngāue ko 'eni ke tau 'ilo hotau ngata'anga, pea 'oua mu'a tetau nofo ai, ka tau tu'u hake ki 'olunga 'o ngāue, ke 'oua na'a faifaiange 'oku tuenoa pe li'ekina ha laumālie.”

'I he fakamatala 'a Motekiaí na'e kamata 'a e ako ko 'eni 'i he ta'u kuo 'osí. 'I he ofi ko ia ke tō mai e matangi ko Gita na'e fakahoko ai pē 'e he to'utupu 'a e ngaahi savea ki he kau memipa 'o e siasí, 'o lava ke 'ilo ai 'a e ngaahi 'api 'oku tu'u lavea ngofua ki he matangi. 'I he hili 'a e matangi, na'e fai leva 'enau ngaahi tokoni ki he ngaahi famili ko 'eni.

“Ko e taha ia 'o 'emau tokoni ki he ngāue 'a e pule'anga. Pea 'oku fai leva hono fakaafe'i mai 'a e ngaahi kupu fekau'aki ki he feliuliuaki 'o e 'ea mo e fakatamaki fakaenatula ke fai ha talanoa ki he anga 'o e felālave'i 'emau ngāue mo e founa 'o e fetu'utakí.”

'Oku fakapa'anga 'a e ako ko 'eni 'e he Anglican Mission Board.

NGATA'ANGA

Tuku atu mei he Potungāue Fakamatala 'Ea, Ma'u'anga Ivi, Ma'u'anga Fakamatala, Tokangaekina Fakatamaki Fakaenatula, 'Atakai, Feliuliuaki 'o e 'Ea mo e Fetu'utaki